

Troost

DOOR

NANNIE VAN WEHL

De oude, nauwe straat, met de hooge heerenhuizen aan weerskanten, lag te blakeren in den namiddag-zon van den Dag der Dagen.

Voor het sombere, heerenhuis eenmaal, nu aange-
wezen als gymnasium, wachtten de groepen in zenuw-
achtige spanning. Zoo dadelijk zou de hooge groene
deur opengaan en zou de wachtende menigte den
uitslag van het eindexamen der eerste groep ver-
nemen.

Fluisterend werden de kansen besproken. Er waren
er, die er glad doorkwamen, volgens de publieke
opinie. Er waren er, die onverbiddelijk zakken
moesten. En dan waren er de twijfelaars, de middel-
matigen.

„Ik voor mij maak me niet bang voor Jan Versloot,”
sprak de woordvoerder der vijfde klasse. „Ik snap
eigenlijk niet, dat jullie allemaal zoo bang bent.”

„Het is nou eenmaal een ongeluksvogel,” profe-
teerde een slachtoffer der volgende dagen. „Met
schriftelijk was hij bar zenuwachtig. En je weet,
hij is lang ziek geweest in de vijfde. De vraag is, of
hij 't ingehaald heeft.”

„Ze zullen toch wel een beetje zóó met 'm doen!”
hernam de jongen uit de vijfde klasse, en maakte
't gebaar van door de vingers zien.

„Gewerkt heeftie, dat weten ze allemaal. En boven-
dien istie twintig.....”

„En heeftie een meisje.....”

Dat was er zoowaar een uit de vierde, die dat
inbracht.

„Ja, maar dat 's ook gekkenwerk.....” veroordeelde
er weer een ander.

De meesten bleven zwijgen. Jan Versloot en zijn
meisje. Neen, dat was nou geen stel om zoo maar
van gekkenwerk te spreken. Bovendien — was 't
weleens zijn meisje? En voor de rest — was 't niet
een aardig, kranig persoontje, op wier vriendschap
ieder van hen gesteld zou zijn? Hemel, wat waren
ze allemaal nog schooljongens bij haar. Twintig jaar
was ze, als Jan Versloot, en reeds was haar naam
door de gansche stad bekend als die van een alles-
belovende zangeres; reeds zong ze overal door het
heele land heen, reeds had ze een praktijk aan kinder-
lessen, die haar onafhankelijk maakte. Ja, die
meisjes! Die kunnen iemand licht boven het hoofd
groeien. Dan nemen ze ander werk dan de studie, de

jarenlange studie, en dan zijn ze een mensch in de
maatschappij als broerlief nog op de schoolbanken
zit, of zijn eerste colleges loopt.

„Daar komt ze....” mompelden de jongens en even
moesten ze eens haar richting uitkijken. Hier en daar
ging een hoed in de hoogte. Ze knikte terug, doch
sloot zich niet bij haar bekenden aan. Afgezonderd
bleef ze staan. Ze was zóó van 't strand gekomen,
dat bewezen de vochtige moeten aan haar witte
schoenen. Ze droeg een eenvoudig wit strandpakje,
met een lange dunnen witlaken mantel er over. De
panama overschaduwde haar donkere oogen, die zoo
pittig keken boven de blozende wangen. Wie haar
opmerkzaam gadesloeg, kon uitmaken, dat ze zenuw-
achtig was. Ze ging telkens van den eenen voet op
den anderen staan en veegde zich herhaaldelijk in
't gelaat met 't kleine zakdoekje in de vuist geknepen.

Daar werden de hooge groene deuren opengedaan.
Daar stortten de kandidaten zich er uit, en nog vóór
de krachtige figuur van Jan Versloot in de hooge
deur was verschenen, ging de noodlotsmare hem
vooruit: „Gezakt!”

Mies Lelyveld hoorde 't. Schrikachtig wipte ze op
haar kleine, stevige voeten. Toen ging ze naar de
deuropening kijken, met een droevige blik in de groote
donkere oogen.

Daar was hij. Ze kwam niet nader, wachtte af, wat
hij doen zou. Een groepje omringde hem even. —
„God Jan..... Jammer hoor, kerel.....”

„Ja, ja, allemachtig beroerd.....” antwoordde hij
heesch, maar zag hen niet aan, keek uit. — O, daar
was ze. — En regelrecht ging hij op haar toe.
„Mis.....” zei hij.

Ze wendde zich terwijl om. „Laten we naar huis
gaan,” sprak ze.

Zwijgend gingen ze de nauwe straat uit, over de
gloeiende ijzertegels. Ze werden nagekeken met
blikken vol belangstelling en deelneming en slechts
Frits Ras, een vervelend ventje uit de derde, maakte
een flauwe grap: „Nou moet zij de kost maar voor
hem verdienen.....”

Den langen weg naar Jan's huis liepen ze bijna
zwijgend. Hij had haar met korte woorden de oor-
zaken van zijn ongeluk uitgelegd. Ja, 't was beroerd,
heel beroerd. Wat zou vader 't ellendig vinden. Maar

die wist toch ook, dat hij gewerkt had, ècht gewerkt. Een ongeluk ligt in een klein hoekje.

Neen, scènes ging hij niet tegemoet. Van niemand. Ze kenden allen zijn ernst, zijn ijver — hij was ongelukkig geweest. Hij was niet zóó begaafd, niet zóó vlug, dat hij de maandenlange leemten van 't vorige jaar had kunnen overwinnen. Zijn lichaam was 't geleden leéd (hij had heel erg diphteritis gehad) al lang vergeten — maar zijn hoofd had 't niet allemaal kunnen bijspijkeren. Ja, 't was ellendig. Ellendig.

Mies hoorde 't alles aan met al de sympathie van haar vriendelijk meisjeshart, dat zoo lang in al Jan's lief en leed had deelgenomen. Hun moeders waren vriendinnen. — Jan en zij waren op denzelfden dag geboren. — De Tweelingen, noemden de broers en zusters hen schertsend.

Mies hield veel van Jan. Ook had ze al zooveel heerlijks met Jan doorleefd. Moest ze „om de praatjes” zich berooven van iets trouws en liefs in haar leven? Ze kon er niet toe besluiten, temeer, daar de wederzijdsche ouders hen gansch met rust lieten. Waarom zouden ze een bron van zooveel genoeg voor twee hardwerkende kinderen troebel maken? En als ze dan mettertijd samen trouwen wilden? Welnu — láát ze — 't zal een aardig span zijn. En als ze mettertijd *niet* trouwen willen? Dat moeten ze samen dan maar uitvechten.

„Kom me vanavond halen,” zei Mies tot Jan, bij de deur van diens huis. Tegen haar gewoonte ging ze niet mee naar binnen. Hoezeer ze hem door het moeilijke uur, dat nu kwam, had willen heenhelpen, begreep ze toch, dat hij dit alleen met zijn vader, moeder en zussen moest doorworstelen. Doch dáárna had hij behoefte aan een opknappertje. De zee zou mooi zijn vanavond. Misschien wel lichten na zooveel nitte. Of zou er onweer komen?

Bol woei de onweerswind al door de straat, toen Jan op zijn fiets Mies kwam afhalen. Hij zag er vernoeid uit — als in de eerste schoolweken ná zijn ziekte.

Mies kwam ijlings, kant en klaar, de trap afrennen. Op haar bagagedrager had ze haar waterproof mantel gebonden.

„Het kan raar gaan spoken,” zei ze, terwijl Jan haar fiets uit de deur reed. „Toch maar gaan, hè?”

„Natuurlijk. Toch maar gaan.” Ze sprongen op hun ietsen en reden, tegen den Zuidwester windvlagen af, de Stadhouderslaan af.

Terwijl ze reden, versomberde het weer al meer en meer. En toen ze eenmaal, bij het Kurhaus, den brandmuur bereikten, sprongen ze beiden, ineens, af van verrukking. Van ontzag. De oneindigheid van de lucht, de vriendelijke oneindigheid der kalmen onnedagen, was begrensd geworden. Als in een ontzettenden domkoepel schenen de kleine Aarde, de poperige gebouwtjes te liggen. Geweldige wolkgevaarten even langs de domgewelven, stapelden zich aan den horizon op tot in het zenith van den koepel. Als zijt zoo wit was het licht. — Glanzend geel waren de gewelven; grijs, donkergrijs, tot blauwzwart de wolkgevaarten.

Zij sprongen weer op en reden den geheelen stranduur af. Toen sjouwde Jan de fietsen een voor een omhoog door 't mulle zand, en ze zetten zich op het zand, en staarden naar de huiveringwekkende schoonheid om hen heen.

In het begin wisselden ze enkele korte zinnen. Mies wou weten, hoe 't thuis gegaan was.

Ja, ellendig natuurlijk. Moeder was heel bedroefd geweest. Vader had 't niet verwacht. Het was een bittere teleurstelling. Maar hartelijk waren ze allemaal geweest.

Het had pijn gedaan, 't verhaal. Dat zag Mies. En nu zweeg ze en staaarde in zee, waar een kleurenspeel was begonnen van breede banen, banen giftig groen, zwavelgeel, zilvergrijs. Jan steunde de ellebogen op de knieën, het hoofd in de handen, en keek ook uit.

Zoo zaten ze, terwijl om hen heen de hemel, de wereld versomberde. Guurder woei de wind aan. Ze achtten het niet om te sidderen voor den vreeselijken bliksemstraal, die dit alles vaneen zou klieven, zóó werd alles. Ze wachtten af, beefden niet, doch loodzwaar ging de somberheid hen drukken. Ach, hoe droevig was de wereld, hoe moeilijk het Leven! Zij zaten daar naast elkander, vertrouwend op elkaar, heul en troost vindend in elkaar — maar voor zóóveel leed, voor zóóveel teleurstelling, voor zóóveel ontmoediging! Het sombere avonduur woelde alles bloot wat daar aan smart lag in de harten van die twee jonge menschen.

„Daar zit hij nu!” dacht Mies. „Gezakt, gezakt — en ik? Ach, nu zal hij wel denken: Wat is zij gelukkig! Wat ben ik een ongeluksvogel bij haar vergeleken! Maar ik.....? Maar ik.....? O! als hij alles maar eens wist!”

Ze kon zich niet langer beheerschen. Ze zat een weinig lager dan hij, zoodat haar hoofd op gelijke hoogte was met zijn knie. Nu legde ze haar wang op zijn knie, sloeg haar beide armen om zijn been heen, in de eerste liefkoozing, die ze hem ooit gegeven had, en snikte het uit.

„O, Mies!” kwam hij verschrikt. „Huil er niet om, kind! Zóó erg is 't niet!”

Heftiger snikte ze. En toen, schreiend, klaagde ze haar klacht, die ze als troost voor hem bedoelde, dat hij weten zou, dat 't met háár nu ook maar niet zoo voorspoedig en hemelhoog-juichend gesteld was, als 't wel leek.

„O Jan — 't is niet om jou alleen! Ook om mezelf! Heb je dan niets gemerkt in de laatste maanden? Leek ik dan altijd maar even gelukkig en onbezorgd? En ik ben toch zoo diep ellendig, en het wordt elken dag erger. — Je weet toch wel, Karel van Rijn. — Nou, die deed toch, of hij van me hield. — O, je moest 't eens weten, hoe hij al niet gedaan heeft! Heusch, ik had alle recht om te gelooven, dat hij spoedig komen zou, en me — tot zijn meisje — v.agen. En toen dien avond, toen hij me had laten gelooven: dan komt hij, en dan vraagt hij lief, aan mij, aan moeder — Toen schreef hij een briefje; doodnuchter, koudweg: dat hij door bezigheden verhinderd was te komen. Na dien tijd heb ik hem niet terug gezien. En nu hoor ik, dat hij naar Indië gaat. Hij is tot mijn ingenieur benoemd. Hij gaat Zaterdag over een week weg — en ik! O, Jan!”

Ze schreide, ze schreide als een radelooze. En de jongen kon niets zeggen, om haar te troosten. Zóó ontzettend was dit heele verhaal voor hem geweest. Als een bliksemstraal lichtte het over allerlei onbegrepen kleinigheden. Hij had zich niet veel moeite gegeven, te begrijpen — hij had 't zoo druk gehad! En — dat merkte hij nu pas — hij was zoo zeker van haar geweest!

God, o God — vijf minuten geleden, toen hij alleen

maar *gezakt* was, toen was hij nog gelukkig geweest!
Hoe gelukkig, dat merkte hij pas aan de snijdende
pijn van binnen, die hij nu voelde.....

En nu was dit dus opeens over hen beiden: liefdes-
leed — ach, wat een kinderen waren ze tot nog toe
geweest. Daar was opeens het werkelijke Leven voor
hen beiden, en 't begon met niets dan Smart.

„Arme Mies!” kon hij eindelijk zeggen en legde

zijn arm om haar schouders. En ze bleven zitten,
twee bedroefden, twee verlatenen. — In den kouden
wind, in de toenemende duisternis..... Tot een ver-
schrikkelijke hagelbui hen terugriep tot de werkelijk-
heid en ze over den strandmuur naar huis wielden,
onder het razend getik der hagelsteen, omzwierd
door de bliksemflitsen der eindelijk losbarstende
buien.